

SISTERÓ

d'hipòtesi. Tanmateix veg. els compostos de POTU inicial o postvocàlic que cito en nota a l'art. *Nonas/Nompot.* — ⁵ Inacceptable la de Lafon de veure-hi combinació amb un NP *Senius (Actes II Congr. Ét. Pyr., 954, 61)*. Nom llatí o indoeuropeu, aquest, com s'hauria combinat amb el basco-aquitànic? O bé amb bc. *zeze(n)* 'toro'. Idees que no lliguen.

Sisquella, Sisquer, V. Sisca Sissitana, Vall ~, V. 10 Barcedana Sister, V. Sesta

SISTERÓ

Poblet de Segarra, de 80 hab., a 1 k. de Les Pallargues, al mun. i parròquia del qual està agregat; una desena de k. a l'OSO. de Guissona.

PRON.: *sisteró* a Freixenet, Casac. 1920; *sisteró*, 1931, a Cabanabona (Ll. 29, 222); id. en les enqs. ²⁰ que vaig fer a Les Pallargues (xLII, 100.24) i a Sisteró mateix (xLII, 101-102). El N.C.E.C. el grafiava *Cisteró*, i un altre nomenclàtor *Cistaró*.

MENC. ANT. 1099, l'Acta de Consagració de l'església de Guissona acaba amb una llarga llista de dotacions que li fan molts particulars (part que pot ser agregada, però poc posterior en data), en la qual figura el document que fan un Montclus i muller, de «suum decimum de Montroy et de Cistero» (MarcaH., 1211.36), altres donatius anteriors i següents es refereixen a *Gradà* ['Gra'], *Fluvià*, *Talteüll*, *Rubió* i *Prenyenos*, pobles coneguts tots ells en aquella rodalia; 1269: Guillermus *Sestero* figura al mig d'una llarga llista d'homes de Cervera que tenen terres a Tarroja o en el Pla de Cardosa (als quals el senyor de Cardona atorga franquícies) (Font Rius, *C. d. p.*, § 317, p. 468.16); 1359: *Sistero* (CoDoACA XII, 51).

Cognom que *AlcM* troba en 8 pobles, quasi tots de la zona Vic-Manresa-Agramunt-Urgell; el Baró de Maldà, a. 1794, el considerava propi de Tàrrrega (Calaix de ⁴⁰ S. II, 215): és clar, doncs, que ve del nom d'aquell llogaret.

Aquest nom repeteix el de la petita ciutat alpina provençal de *Sisteron*, cap de c^o en els B-Alpes, distr. de Forcalquier, a mig camí en la gran ruta de Torí ⁴⁵ per Susa, i a mig camí de la frontera, des de Marsella. Nom pre-romà, indoeuropeu: SEGUSTERONE, vila dels Vocontii en l'Ítin. Antoní i la Taula de Peutinger; *civitas Segusterica* en molts concilis i altres documents eclesiàstics dels Ss. VI-VII (veg. Holder), *Segusterone* ⁵⁰ en C.I.L. XI, 3281-84 (Holder, *Alc. Spr.*, 1458). Com ja diuen Arbois de Jub, i Holder, es pot analitzar en cèltic per la combinació de SEGO- 'força, victòria' i irl. ant. *ster* 'força' (mot pan-ieur.; scr., grec etc.).

Restem en dubte si a Segarra és un post-topònim del ⁵⁵ celtisme provençal o un celtisme autòcton. Car és a prop d'alguns NLL cèltics: *Durban, Durfort, Briançó*. Hi ha per allà bastants noms pre-romans d'altres famílies (*Sedó, Tàrrrega, Ivorra, Ossó, Oluges* etc.). L'aparició del nom segarrenc ja en docs. dels anys 1100, ⁶⁰

1268 i 1359 i amb provat arrelament local, torna ben possible aquesta alternativa; per més que el cas del *Montpeller* d'Urgell, no gaire llunyà, en el qual no es pot dubtar del manlleu, també fortifica l'alternativa secundària.

I hi ha més dubte encara. Havia existit un NL *Sisteriano*, nom que duplicava el del poble de Vilert, agre. d'Esponellà, a l'Est, i a mig camí de Besalú a Bàscara (Monsalv. XI): és ja *Villa Azert* (> *Vilert* el 1150), però abans trobem 866: *Sisteriano* (MarcaH., 703) o *Sistarianus* (Monsalv. XI, 119); 878: «in loco q. dic. *Sistarianis*» (Esp. Sagr. XLV, 303); 916: *Sistarianus* (id. XLV, 305); 1017: *Cisteriano* (MarcaH., 999; Monsalv. XI, 108). Era una «ceHa» dependent de *Vilert*, ¹⁵ de la qual Monsalv. confirma aquestes dades i alguna més (II, 400, 419, 454, 455).

Ara bé, això no s'explica per la base SEGUSTERO- ni res semblant, però té una etimologia planera com nom de predi romà en -ANUM, derivat d'un NP *SEXTARIUS que devia existir en la família llatina de *Sextus* (Schulze, 39), *Sextuleius* (436), *Sexticius* (518), car Schulze documenta també *Sexticus* i el ben conegut *Sextilius*; i -ARIUS (-aris?) fou també sufix productiu en aquesta família: Schulze dona *Sexarius* (371, 416), que és gairebé el mateix (no un imaginari **Sextirius* com suggereix Aebischer, que tampoc convindria fonèticament perquè donaria **Sistrà*).

Doncs, cal admetre també la possibilitat que el *Sisteró* de Segarra sigui una formació purament romana, paral·lela a *Sisteriano*, puix que com hem demostrat a l'art. *Cervelló*, seguint els ensenyaments de Rohlf's i Skok, hi ha al Sud de França, i a casa nostra, alguns casos en que el sufix -ONE usurpa la funció de -ANUM en els noms de predis romans: d'on *SERVILIONE*; i anàlogament *SEXTARIONE*? Cal deixar-ho, doncs, en dilema o fins trilema. Car tanmateix la coincidència amb el SEGUSTERONE cèltic és impressionant.¹

¹ D'uns altres parònims difícilment se'n trauria aigua clara. *Sistrèlls*, poblet damunt Badalona, en forta creixença. No en tinc notícia antiga: no s'exploraria a base de SEGUSTERONE, certament, i també fóra difícil a base d'un nom de persona romà *Sextus*, *Sextarius* etc. Deriv. colle. en -ETULU de *sistra* herba muntanyenca (DECat VII, 953) pirinenca i occitana, no ho podríem creure d'una herba d'aquella àrea, essent a Badalona. Potser de *cistella* amb repercussió? Cf. quadra de *Cimitrells*, a la vegueria de Vilafranca (CoDoACA XII, 52), nom inconfirmat, i d'un cens ple d'errades.

Sistiri, V. Sesta Sistrills, n. a l'art. *Sisteró Sit*, V. S- (misc. àr.)

SIT

Nom de lloc de la Costa valenciana central, recollit per Casac. en les seves enquestes de 1924 amb pescadors i gent de mar. És prop d'Almenara i d'El Puig. L'inf. del Grau de Morvedre diu que els *Sits* d'Alme-